

Thema: Geldwaarde

onderhand	: inzwischen
zuiniger aan doen	: sich sparsamer verhalten
Gerechtsdeurwaarders	: Gerichtsvollzieher
het ontslag	: die Kündigung
het hoofd boven water houden	: über Wasser halten, sich retten
voorkomen	: verhindern

Zuinige Nederlanders tobben over geld

Meer dan een miljoen Nederlanders liggen regelmatig 's nachts wakker omdat ze zich zorgen maken over geld. Bijna drie miljoen zeggen geldzorgen te hebben. Maar steeds meer Nederlanders gaan daar onderhand goed mee om door zuiniger aan te doen. Intussen verdubbelt wel het aantal gedwongen huisverkopen.

Dat veel Nederlanders zich zorgen maken over geld blijkt uit een onderzoek van Groep Gerechtsdeurwaarders Nederland (GGN), de grootste incasso- en gerechtsdeurwaardersorganisatie in Nederland.

Geldzorgen

Nederlanders maken zich zorgen simpelweg omdat er minder geld binnenkomt. Eenderde van de ondervraagde huishoudens zegt minder te verdienen dan eerder.

Reden? De slechte economie. Volgens het onderzoek verwacht zelfs ruim één op de tien Nederlanders ontslag.

Veel Nederlanders houden rekening met de verslechterde economie en geven minder geld uit. Vooral op bezoekjes aan de kroeg en het theater wordt bezuinigd en er wordt stukken minder uitgegeven aan bijvoorbeeld de inrichting van het huis.

Huisverkopen

Maar hoewel steeds meer Nederlanders noodgedwongen zuiniger leven, kan niet iedereen het hoofd boven water houden. Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) houdt rekening met een sterke stijging van het aantal gedwongen huisverkopen.

'Over heel 2005 verwacht ik nu zo'n 600 gedwongen verkopen met verlies, tegenover 331 in het afgelopen jaar,' zegt WEW-directeur Karel Schiffer op de eigen website.

De stichting start daarom de 'woonlastenfaciliteit'. Een huiseigenaar met geldproblemen, die een hypotheek heeft, kan daardoor geld lenen om te voorkomen dat zijn woning moet worden verkocht.

Publicatiedatum: 12 april 2005 ELSEVIER (ca. 230 woorden)

---

opdracht: Geef de inhoud met eigen woorden weer!

kopen op afbetaling

Als je iets koopt bij een postorderbedrijf kun je

- meteen betalen
- het geld lenen van de bank en daarmee je postorder betalen
- afbetalen bij het postorderbedrijf.

Afbetaling is altijd erg duur als je het doorrekent, dat is ook logisch want het postorderbedrijf moet het geld dat ze jou voorschieten ook zelf weer lenen bij de bank en ze doen het niet voor hun verlies.

Vuistregel : bij afbetalen is meestal de rente 3 keer zo hoog als bij de bank !!

Bij elke som moet je gaan uitrekenen :

Bij de bank :

- a. hoeveel los je in totaal af
- b. hoeveel los je af per maand
- c. hoeveel schuld sta je dan gemiddeld
- d. hoeveel rente betaal je gemiddeld per jaar bij de bank
- e. hoeveel rente betaal je in totaal bij de bank
- f. hoeveel rente betaal je gemiddeld per maand bij de bank

Bij het postorderbedrijf :

- g. hoeveel betaal je in totaal bij het postorderbedrijf (aan rente plus aflossing)
- h. hoeveel aflossing moet je in totaal betalen
- i. hoeveel betaal je in totaal aan rente bij het postorderbedrijf

Vergelijken :

- j. hoeveel betaal je gemiddeld per maand bij de bank (vergelijk met postorderbedrijf)
- k. hoeveel % rente per jaar betaal je bij het postorderbedrijf

voorbeeld

Je koopt een **artikel van f 890,-** bij een postorderbedrijf.

Je kunt dat geld lenen

? bij de bank (die rekent **8 % rente** per jaar)

? of gespreid betalen in 12 maanden bij het postorderbedrijf. (die rekenen **f 88,-**

p.m . aan rente + aflossing)

a. je hebt 890,- geleend dus je moet 890,- **aflossen / terugbetalen**

b. **bij de bank** : 890,- / 12 maanden = **74,17 aflossen per maand**

c. beginschuld	eindschuld	
geleend	+ laatste aflossing	
890,-	74,17	

= **gemiddeld 482,09 schuld** bij de bank

2

d. gemiddelde schuld = 482,09 = 100 %

gemiddelde rente = ... ? = 8 % p.j. >> **gemiddeld 38,57 rente per jaar**

e. 1 jaar lang = 1 x **38,57 rente in totaal bij de bank**

f. gemiddeld €38,57 p.j. / 12 m = **3,21 rente per maand bij de bank**

bij postorderbedrijf Wehkamp :

g. je hebt 890,- geleend dus je moet 890,- **aflossen / terugbetalen**

h. je betaalt 12 maanden x 88,- = **in totaal 1056,- betalen**

i. 1056 betalen - 890,- aflossing = **166,- extra = rente in totaal**

vergelijken :

j. gemiddelde betaling per maand

bij de bank   74,17 aflossing + 3,21 rente = **77,38 betalen per maand**

bij het postorderbedrijf   74,17 aflossing + **13,83 rente** = 88,- betalen **per maand**

k. bank totale rente   = 38,57 = 8 %

postorder totale rente   = 166,- = ... ? >> 34,4 %

Voorbeeld 2: Reken zelf !

1. Je koopt een **bankstel van 1680,-**

De bank leent je het geld tegen **8,2 % rente per jaar**

Bij gespreid betalen **in 2 jaar** kost het je **85,- afbetalen per maand**

Bij de bank :

- a. hoeveel moet je in totaal aflossen
- b. hoeveel los je af per maand
- c. hoeveel schuld sta je dan gemiddeld
- d. hoeveel rente betaal je gemiddeld per jaar bij de bank
- e. hoeveel rente betaal je in totaal bij de bank
- f. hoeveel rente betaal je gemiddeld per maand bij de bank

Bij het postorderbedrijf :

- g. hoeveel betaal je in totaal bij het postorderbedrijf (aan rente plus aflossing)
- h. hoeveel moet je in totaal aflossen
- i. hoeveel betaal je in totaal aan rente bij het postorderbedrijf

Vergelijken :

- j. hoeveel betaal je gemiddeld per maand bij de bank, (vergelijk)
- k. hoeveel % rente per jaar betaal je bij het postorderbedrijf

Voorbeeld 3: Reken zelf !

2. spullen voor 2150,- afbetalen in 3 jaar

postorderbedrijf 80,- per maand of bank 6,4 % per jaar

Bij de bank :***Bij het postorderbedrijf :******Vergelijken :***

oefening gatentekst: Kies het passende woord

met verlies	stijging van	in contact staan met	minder
ondervraagde	gaat uit van	houden rekening met	blijkt uit
dagelijks	uitgegeven	noodgedwongen	geen
verwacht	voorkomen	zich zorgen maken over	verdubbelt

Zuinige Nederlanders tobben over geld

Meer dan een miljoen Nederlanders liggen regelmatig 's nachts wakker omdat ze .....1..... geld. Bijna drie miljoen zeggen geldzorgen te hebben. Maar steeds meer Nederlanders gaan daar onderhand goed mee om door zuiniger aan te doen. Intussen .....2..... wel het aantal gedwongen huisverkopen.

Dat veel Nederlanders zich zorgen maken over geld ....3..... een onderzoek van Groep Gerechtsdeurwaarders Nederland (GGN), de grootste incasso- en gerechtsdeurwaarders-organisatie in Nederland.

Nederlanders maken zich zorgen simpelweg omdat er.....4..... geld binnenkomt. Eenderde van de .....5..... huishoudens zegt minder te verdienen dan eerder.

Reden? De slechte economie. Volgens het onderzoek .....6..... zelfs ruim één op de tien Nederlanders ontslag.

Veel Nederlanders .....7..... de verslechterde economie en geven minder geld uit. Vooral op bezoeken aan de kroeg en het theater wordt bezuinigd en er wordt stukken minder.....8..... aan bijvoorbeeld de inrichting van het huis.

Maar hoewel steeds meer Nederlanders .....9..... zuiniger leven, kan niet iedereen het hoofd boven water houden. Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) houdt rekening met een sterke.....10..... het aantal gedwongen huisverkopen.

'Over heel 2005 verwacht ik nu zo'n 600 gedwongen verkopen .....11..... , tegenover 331 in het afgelopen jaar,' zegt WEW-directeur Karel Schiffer op de eigen website.

De stichting start daarom de 'woonlastenfaciliteit'. Een huiseigenaar met geldproblemen, die een hypotheek heeft , kan daardoor geld lenen om te .....12..... dat zijn woning moet worden verkocht.

Opdracht: Geef schriftelijk antwoord op de vraag, waarom de mensen meer met de chipknip en minder met de creditcard zouden moeten betalen? Staaf je antwoord met behulp van de tekst!

Wat kost betalen?

Door Rolf Schöndorff 22 maart 2004 NRC

Elk huishouden doet het gemiddeld zo'n vier keer per dag, 700.000 huishoudingen doen het in totaal 8,3 miljard keer per jaar: toonbanktransacties - betalingen met chartaal geld (munten en bankbiljetten), de pinpas, de chipknip en de creditcard. En betalen kost niet niks: er is in totaal €2,9 miljard per jaar mee gemoeid, ofwel 0,63 procent van het bruto binnenlands product. Per huishouding bedroegen in 2002 de totale kosten €400 per jaar.

Dit is allemaal keurig berekend door het projectteam Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer onder voorzitterschap van de president van De Nederlandsche Bank Nout Wellink, in samenwerking met vertegenwoordigers van banken, Interpay (de organisatie die het betalingsverkeer afhandelt), toonbankinstellingen en de Consumentenbond. Berekend zijn de maatschappelijke kosten, dit wil zeggen de interne kosten die de partijen in de betaalketen maken om betalingen en ontvangsten tot stand te brengen. De kosten die de partijen elkaar in rekening brengen zijn niet meegeteld, omdat die vanuit maatschappelijk oogpunt tegen elkaar wegvallen. De kosten van de een zijn dan opbrengsten bij de ander. Ook de kosten van de consument zijn niet meegenomen omdat geen betrouwbare gegevens beschikbaar zijn. Het gaat daarbij om de kosten van het afrekenen in winkels en om de in geld uitgedrukte tijd die het kost om chartaal geld op te nemen. Voorbeelden van kosten die wel zijn meegeteld: de productie van betaalmiddelen (munten, bankbiljetten, betaalpassen), het vervoer van het chartale geld, de kosten van de computernetwerken waarmee de betaaltransacties worden verwerkt, de feitelijke kosten van het afrekenen in de winkel (het in geld uitgedrukte tijdsbeslag per transactie). Daarbij komen de kosten van het gereed maken en het beheer van de kassa, het beheer van chartaal geld, het verzendklaar maken van de dagopbrengsten, het transport naar de bank. Bij betaalautomaten gaat het om de afschrijving van de apparatuur, onderhoud, telecommunicatie. Deze opsomming van kosten geeft een goed beeld van wat er allemaal komt kijken als wij in een winkel onze boodschappen afrekenen of een nieuw paar schoenen betalen met onze creditcard.

Een chartale betaling kost momenteel gemiddeld €0,30. Een betaling per creditcard is uitzonderlijk duur: gemiddeld €3,59. In 2002 zijn met de chipknip 87 miljoen transacties gedaan en dat kostte in totaal 81 miljoen euro, dus €0,93 per transactie; onverwacht veel. Stel je voor: je betaalt met je chipknip 40 eurocent om ergens even te parkeren en de kosten daarvan zijn meer dan het dubbele! Dit komt omdat de op dit moment al bestaande chipknipinfrastructuur lang niet volledig wordt benut. In 2002 werden weliswaar 87 miljoen chipkniptransacties verwerkt, maar er konden wel 500 miljoen chipbetalingen plaatsvinden, zonder veel extra kosten. Er is dus momenteel een grote overcapaciteit. Zouden er 500 miljoen transacties worden verricht, ervan uitgaande dat dat niet veel extra kosten met zich mee zou brengen, dan zou een betaling per chipknip €0,162 kosten (81 miljoen euro : 500 miljoen transacties). Ook is nog berekend wanneer betalen met de pinpas voordeliger is dan chartaal betalen. Het omslagpunt (break-even punt) ligt bij €11,63. Onder de €11,63 is het maatschappelijk voordeliger chartaal te betalen; boven dit bedrag is pinnen (maatschappelijk) voordeliger.

De aanbevelingen van de commissie laten zich raden: meer met de chipknip en minder met de creditcard betalen. Er valt ruim €100 miljoen per jaar te bezuinigen op het betalingsverkeer als men 500 miljoen chartale transacties (van gemiddeld €3) met de chipknip zou betalen en 1000 miljoen chartale betalingen (van gemiddeld €20) met de pinpas. Ruwweg een verdubbeling (ten opzichte van 2003) van het aantal pinpasbetalingen en een verviervoudiging van het aantal chipkniptransacties. Bij ingrijpendere veranderingen in het betaalgedrag (bijvoorbeeld tien keer zoveel chipknippen) moeten de sommetjes opnieuw worden gemaakt, omdat zo intensief chipknippen uitbreiding van de infrastructuur vraagt.

(ca. 600 woorden)

Wat iets waard is

Rolf Schöndorff NRC 30 augustus 2004

Een van de centrale begrippen in de economie is 'waarde'. Wat is iets waard? Wie bepaalt de waarde van een goed of een dienst. Een schilderij van Jan Steen bleek onlangs 11,9 miljoen euro waard. Is er een min of meer objectieve manier om de waarde van zo'n uniek, niet reproduceerbaar, kunstwerk vast te stellen?

Je zou kunnen nagaan wat er recent betaald is voor een soortgelijk werk van dezelfde kunstenaar. Maar dat is niet eenvoudig, ze gaan niet als broodjes over de toonbank en het ene werk is het andere niet.

Uiteindelijk gaat het om wat de aanbieder en de vrager in hun hoofd hebben. Een bedrag dat overigens best beïnvloed kan zijn door naar het recente verleden te kijken. Blijkbaar wilde de aanbieder voor 11,9 miljoen afstand doen van het schilderij en was de koper bereid dit te betalen. Men is het, waarschijnlijk na loven en bieden, met elkaar eens geworden.

Je kunt dus kijken naar wat iemand heeft willen betalen om te kunnen zeggen hoeveel iets waard is. De waarde is uitgedrukt in geld, het goed heeft een prijs. Die is tot stand gekomen door de confrontatie van de wensen van de aanbieder(s) aan de ene kant en die van de vrager(s) aan de andere kant. De subjectieve wensen van aanbieder en vrager worden uiteindelijk uitgedrukt in een objectief getal, de prijs.

Uit het bovenstaande volgt al dat waarde niet iets is dat voor iedereen, alle tijden en overal vastligt. Niemand kijkt er raar van op als je beweert dat een zuiver geslepen diamant veel en veel meer waard is dan een liter drinkwater. Laat de diamant in normale omstandigheden 50.000 waard euro zijn en een liter drinkwater 50 eurocent. En toch is dit niet altijd en overal waar.

Stel je voor dat je aan het eind van je Latijn bent in een droge, dorre woestijn. Je moet absoluut water drinken om niet het loodje te leggen. In dat geval is de subjectieve gebruikswaarde van een liter drinkwater voor jou zo hoog dat je bereid bent er die diamant die je toevallig bij je hebt voor in te leveren. Een liter drinkwater is je op dat moment 50.000 euro waard. „*A horse! My kingdom for a horse!*” is een Shakespeariaanse variant op deze waardeparadox.

Er is een tijdlang in de economie gedacht dat je de waarde van een goed objectief kunt vaststellen door na te gaan hoeveel productiefactoren erin zijn verwerkt.

Adam Smith (1723-1790) stond aan de wieg van deze variant van de productiekosten waardeleer of objectieve waardeleer. Tel arbeidskosten, kapitaalkosten en de pachtkosten van de grond bij elkaar op, tel daarbij een vergoeding voor de ondernemer en je hebt de verkoopprijs.

Karl Marx (1818-1883) versmalde deze aanpak door de waarde alleen van de gebruikte hoeveelheid arbeid af te laten hangen. Eind 19de eeuw stelden aanhangers van de Oostenrijkse school daar tegenover dat juist de subjectieve behoefte van de vrager de waarde bepaalt. Alfred Marshall (1842-1924) kwam met de fraaie synthese dat de waarde van een goed zowel door het aanbod als door de vraag wordt bepaald. Hij voerde de werking van een

schaar ten tonele om dit te verduidelijken: niet alleen het linkerblad knipt, of het rechter; het zijn beide bladen samen die knippen. Zo brengen vraag en aanbod de evenwichtsprijs tot stand. Wij danken nog altijd het grafiekje met vraag- en aanbodlijn aan dit inzicht.

Onlangs is voor een aandeel van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) 6 miljoen euro gevraagd. Dit oudste aandeel ter wereld (1602) is in de jaren tachtig uit het archief van de gemeente Amsterdam ontvreemd en in handen van een groep Duitse beleggers gekomen. Het gemeentearchief van Amsterdam zegt, na taxatie, niet meer dan 50.000 euro te willen betalen.

Hier liggen de bied- en de laatprijs wel erg ver uit elkaar. Het lijkt er niet op dat vrager en aanbieder ooit tot elkaar zullen komen. Ook hier is weer sprake van een uniek stuk. De waarde heeft niets meer te maken met de waarde die het aandeel had in de tijd dat de VOC nog opereerde. We zouden die waarde nu de beurskoers noemen en die zou zijn gebaseerd op de winstverwachtingen van de VOC. Intussen gaat het om de waarde die het stuk voor verzamelaars heeft. Men zou dit aandeel bij een gerenommeerd veilinghuis kunnen laten veilen. Dan komt er een prijs tot stand die is gebaseerd op de oordelen van goed geïnformeerde deskundigen die op de veiling komen bieden.

Een andere mogelijkheid is een aantal deskundigen in een arbitragecommissie plaats te laten nemen en hun oordeel voor beide partijen als bindend te aanvaarden.

Het waardebegrip heeft heel wat haken en ogen. Wat iets waard is staat niet zonder meer vast.

(ca. 780 woorden)

---

opdracht: Formuleer schriftelijk 12 vragen, die de auteur in deze tekst beantwoordt

De ware man herken je aan het mobieltje

door Jeroen den Blijker TROUW 2004-08-12

Mannen zijn 'kapitalistischer' dan vrouwen. Maar het betalen van rekeningen is een vrouwenzaak. Dat blijkt uit onderzoek van het Nibud naar financiële beslissingen in Nederlandse huishoudens.

UTRECHT - Mannen houden van geld, nemen graag grote financiële beslissingen, maar de dagelijkse rompslomp, zoals het betalen van rekeningen, is een vrouwenzaak. Het zijn slechts enkele conclusies uit het nieuwe onderzoek 'Partners en Geld' van budgetvoorlichter Nibud.

Het onderzoek onder 5200 personen, vooral bedoeld om de voorlichting van het Nibud te verfijnen, laat zien dat mannen en vrouwen vaak verschillend denken over de euro.

Zo meent 35 procent van de mannen dat geld het enige is dat hen altijd kan helpen: zij houden echt van geld. Het Nibud vindt de man dan ook 'kapitalistischer' dan de vrouw. Voor vrouwen is geld helemaal niet zo'n 'geluksfactor'; slechts 15,8 procent van hen gelooft dat geld 'alle problemen kan oplossen'. Maar fantaseren over geld doen vrouwen daarentegen wat graag: liefst 57,7 procent droomt wel eens weg bij de gedachte aan een royaal banksaldo.

En zo zijn er meer sekseverschillen. 28 procent van de mannen vindt merkartikelen 'erg belangrijk', terwijl dat slechts geldt voor 8,3 procent van de vrouwen. „Hoe dat komt? Dat is voer voor psychologen. Die hebben we niet in huis", zegt Nibudwoordvoester Gabriëlle Bettonville. „Maar we hebben wel onze gedachten over waarom mannen zoveel kapitalistischer zijn." Een man bijvoorbeeld, herken je aan het mobieltje voor hem op tafel. Bettonville: „Het is typisch iets voor mannen om dat telefoontje op tafel te leggen, samen met de autosleutels van zijn BMW. Het is de man eigen om te tonen wat hij heeft: een mooi mobieltje, een mooie auto en een mooie vrouw."

Ook is het de man eigen om beslissingen te nemen over 'grote, gewichtige geldzaken' als beleggingen en verzekeringen: hij neemt daar vaker alleen een besluit over dan de vrouw. Typische 'vrouwentaken' zijn er daarentegen ook nog steeds: zes op de tien vrouwen doet de boodschappen. En vrouwen beslissen vaker welk bankstel er in huis komt.

Maar neem de man niet zijn auto af: in bijna de helft van de gevallen verzamelt hij informatie over welk merk en model er echt toe doet. En in een kwart van de gevallen beslist uiteindelijk ook de man welke auto er voor de deur komt te staan.

Maar de rekening van die auto laat hij daarentegen weer graag betalen door zijn partner: in 53 procent van de huishoudens doet de vrouw tegenwoordig de boekhouding.

„Hoe dat vroeger was, weten we niet. Dit onderzoek hebben we nooit eerder gedaan. Maar voor onze budgethulpverlening is dat belangrijke informatie", zegt Bettonville. „Want het is natuurlijk het beste als beide partners weten hoe de financiën in de praktijk te regelen."

Wel bemoeien mannen zich vaker met de boekhouding als ze hoger opgeleid zijn. „Dat komt waarschijnlijk omdat ze hun financiën ook tijdens hun studie hebben beheerd. Daarmee gaan ze dan gewoon door als ze een partner krijgen."

Het Nibud liet ook onderzoeken hoe mannen en vrouwen denken over elkaars uitgavenpatroon. En omdat 21 procent van de mannen zichzelf zuiniger acht dan de partner -bij vrouwen is dat 24 procent- heeft ruim de helft van de paren wel eens ruzie over geld. Vooral jongeren (tot en met 29 jaar) hebben dat vaak (14,7 procent), terwijl in huishoudens met kinderen geld relatief weinig reden voor conflict is. Hetzelfde geldt voor huishoudens met bescheiden inkomens, tot 1800 euro per maand.

„Ruzies over geld komen relatief vaak voor bij de hogere inkomensgroepen", zegt Bettonville. „Want dan valt er vaak te kiezen waaraan dat geld besteed kan worden. En dan blijkt inderdaad dat man het liefst die BMW heeft, terwijl de vrouw vooral denkt aan het bankstel dat aan vervanging toe is. Tegenstrijdige wensen die moeilijk te combineren zijn, maar die in huishoudens met weinig geld vaak geen enkele rol spelen."

(ca. 630 woorden)

Opdracht:

Verwerk de verschillende gegevens van het onderzoek in diagrammen. Kies voor een passende grafische voorstelling (taart-/lijn-/balkdiagram etc.)

Lezersreacties

U kent het type wel... Om de zes maanden een nieuwe BMW met dit of dat nieuwe snufje, blitse kleding van merken die mij nu even niet te binnen willen schieten, "mijn telefoon heeft razendsnel Internet" etc.

Als 28% van de mannen en 8% aan de vrouwen aan deze criteria voldoet betekent dat dat dat nog altijd bijna driekwart van de mannen en maar liefst 92% van de vrouwen buiten deze doelgroep valt. Het verschil tussen de sexen laat zich verklaren vanuit wat we "haantjesgedrag" nemen, belangrijker conclusie lijkt mij evenwel dat het statistisch belang van de laatste groep zowel bij de mannen als de vrouwen vele malen groter is. We zijn een nuchter volk, de kop bovenaan de tekst beslaat "slechts" een klein breukdeel dat niet echt representatief is voor de totale bevolking.

Waar 35% van de mannen op geld kickt en 57% van de vrouwen van een dikke bankrekening wegdroomt lijkt dit mij een uitingsvorm van hetzelfde verschijnsel, t.w. het verlangen van geldzorgen gevrijwaard te blijven.

[koen](#) (12-08-2004)

vraag: *Hoe beoordeel je deze reactie ? Licht je mening toe!*

ANTWOORDEN Berekening

1.

bank : a. aflossing in totaal 1680,-

b. aflossing in 2 jaar = 24 maanden >

1680,-

 $\frac{1680}{24} = 70,-$ p.m.aflossing

c. beginschuld 1680 + eindschuld 70 = gem schuld 875,-

d. gem schuld = 100 % = 875,-

gem rente = 8,2 % = 71,75 per jaar

e. 71,75 p.j. : 12 m = 5,98 rente gemiddeld p.m.

f. 71,75 p.j. x 2 j = 143,50 rente totaal

postorder :

aflossing + rente = betalen totaal

1680,- + ... 360,-... = 2040,-

g.

i.

h.

vergelijken :

j. aflossing + rente = betalen per maand

bank 70,- + 5,98 = ... 75,98 ...

postorder 70,- + ... 18,- ... = 88,-

k.

bank tot. 143,50 rente = 8,2 % rente per jaar

postorder 360,- rente = 20,6 % rente per jaar

2.

a. 2150,- afl tot

b. 59,72 afl p.m.

c. 1104,86 gem sch

d. 70,71 gem rente p.j.

e. 5,89 gem rente p.m.

f. 212,13 rente tot

g. 2150,- afl tot

h. 2880,- betalen tot

i. 730,- rente tot.

j. bank 65,61 betalen per maand

postorder 80,-

bank 5,89 rente gem p.m.

postorder 9,29 gem. rente p.m.

k. postorder 22 % rente p.j.